

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

В.І. Хрипун

**ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК
ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА
ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
У СХЕМАХ І ТАБЛИЦЯХ**

Черкаси
2013

ББК 74.1 р
Х 93

Професійний саморозвиток педагогічного працівника дошкільного навчального закладу у схемах і таблицях / для педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів. – Черкаси: видавництво ЧОПОПП, 2012. – 25 с.

АВТОР:

Хрипун В.І., старший викладач кафедри педагогіки і психології Черкаського ОПОПП.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Коберник О.М., директор Інституту природничо-математичної та технологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, доктор педагогічних наук, професор;

Волошенко О.В., завідувач кафедри педагогіки і психології Черкаського ОПОПП, кандидат педагогічних наук, доцент.

Методичний посібник висвітлює науково-практичну розробку проблеми професійного саморозвитку педагогічного працівника дошкільного навчального закладу.

У посібнику у найбільш узагальненому вигляді схем і таблиць подані: структура професійної компетентності, змістовні компоненти культури професійного саморозвитку педагогічного працівника, професіограма, визначені стратегії професійного саморозвитку, подана навігаційна карта-схема професійного саморозвитку, система організаційно-методичного супроводу професійного саморозвитку педагогічного працівника дошкільного навчального закладу.

Матеріали методичного посібника можуть бути використані у системі післядипломної педагогічної освіти з метою реалізації науково-методичного супроводу професійного саморозвитку працівників дошкільних навчальних закладів.

Затверджено на засіданні Вченої ради інституту
Протокол № 3 від 31.08.2012 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	5
2. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	6
3. ЗОНИ НАЙБЛИЖЧОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	7
4. КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	8
5. ПРОФЕСІОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	9
6. СТРАТЕГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	10
7. АЛГОРИТМ ДУХОВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ І САМОРЕАЛІЗАЦІЇ	11
8. НАВІГАЦІЙНА КАРТА-СХЕМА ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	12
9. МОТИВАЦІЙНО-ЦІЛЬОВИЙ АЛГОРИТМ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	13
10. СТАДІЇ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	13
11. ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	14
12. ДОСЯГНЕННЯ І ЗБЕРЕЖЕННЯ ЦІЛІСНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	15
13. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	17
14. КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВІДУ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	23

15. ПЕРСОНАЛЬНА ТРАЄКТОРІЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	24
ЛІТЕРАТУРА.....	25

ВСТУП

Перспективна динаміка в освітньому просторі дошкільних навчальних закладів, яка обумовлюється положенням «Базового компоненту дошкільної освіти» у редакції 2012 р., передбачає науково-практичну розробку проблем, пов'язаних із професійним саморозвитком педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів.

Професійний саморозвиток педагогічного працівника дошкільного навчального закладу – це свідомо робота щодо вдосконалення своєї особистості, яка реалізується в житті як професіонал, спрямована на розвиток своїх професійних знань, умінь і навичок, які забезпечують зростання професійної компетентності вихователя дошкільного навчального закладу; неперервний особистісний розвиток і успішну професійну реалізацію.

Рушійною силою, відправною точкою і джерелом діяльності, спрямованої на забезпечення реалізації поставленого завдання для педагогічного працівника дошкільного навчального закладу є усвідомлення потреби у власному професійному саморозвитку. Ця потреба базується на протиріччі між тим рівнем досягнутого розвитку і новими усвідомленими професійно-особистісними цілями і задачами професійного саморозвитку.

Саме тому у системі післядипломної педагогічної освіти доцільно впроваджувати види діяльності, спрямовані на активізацію процесів професійного розвитку і саморозвитку педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів.

Розуміння об'єктивних і суб'єктивних мотиваційних чинників професійного саморозвитку вихователя дошкільного навчального закладу дозволяє не лише активізувати цей процес, а й забезпечувати його неперервність і ефективність.

До *об'єктивних мотиваційних чинників професійного саморозвитку вихователя дошкільного навчального закладу* ми відносимо:

- вимоги професійного середовища (керівництва та колег);
- індивідуальні особливості дітей, які зумовлюють зміни у педагогічній взаємодії та змісті професійної діяльності;

- вимоги батьків, як замовників освітніх послуг.

До *суб'єктивних мотиваційних чинників професійного саморозвитку вихователя дошкільного навчального закладу* належать:

- бажання змінюватись, розвиватись і вдосконалюватись у відповідності до змін у процесі життєдіяльності, які відбуваються у педагогічному середовищі;

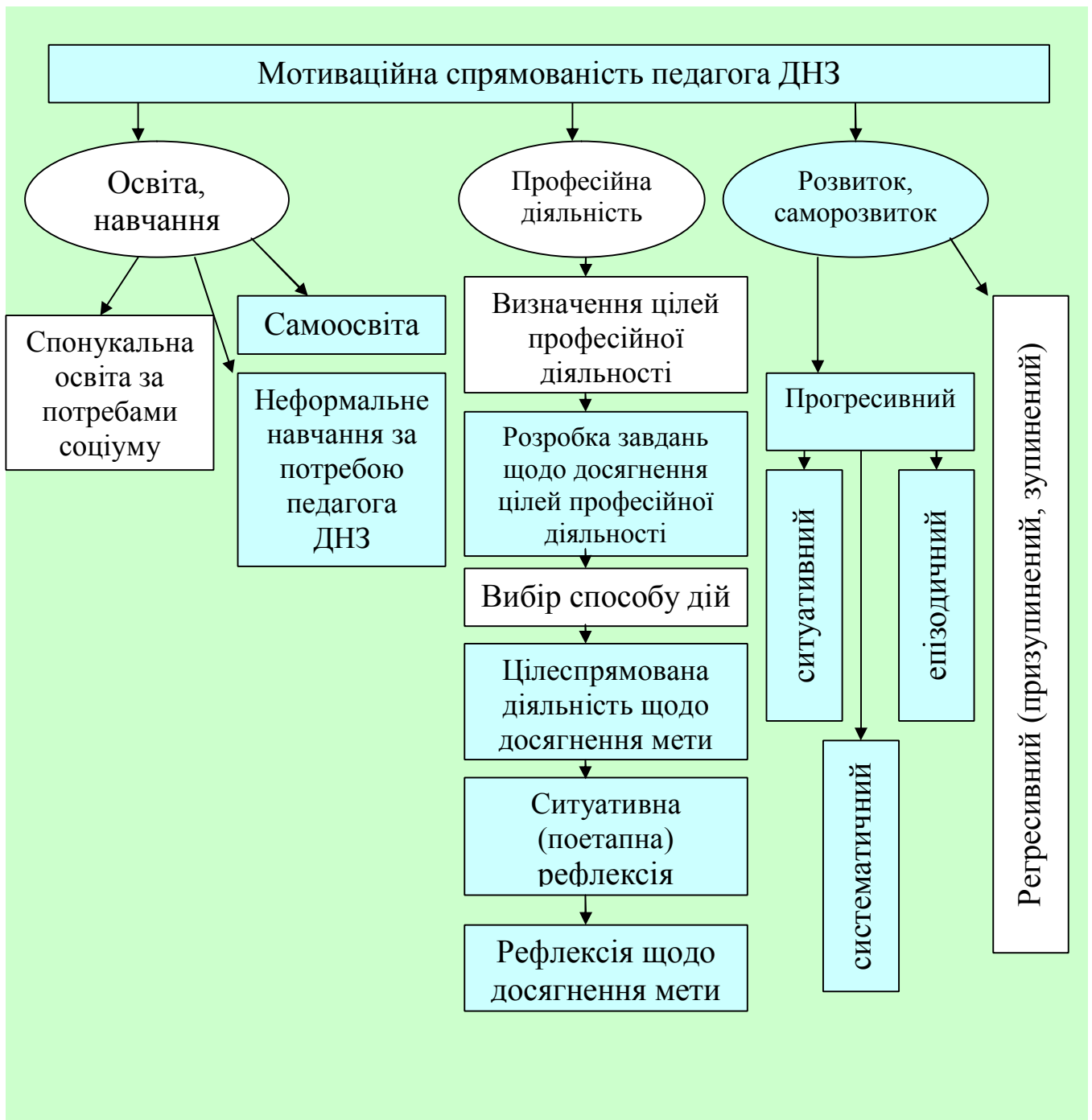
- інтерес до процесу саморозвитку як фактору гармонізації емоційно-вольової сфери вихователя дошкільного навчального закладу;

- потреба реалізуватись як успішний педагог;
- визнання з боку керівництва;
- створення простору любові у процесі взаємодії із дітьми, в якому відбувається взаємообмін позитивними емоціями і почуттями;
- отримання задоволення від професійної діяльності;

- отримання задоволення від результатів професійної діяльності, яке ґрунтується на емоційних переживаннях професійного успіху.

Метою посібника є узагальнення найбільш суттєвих аспектів професійного саморозвитку вихователя дошкільного навчального закладу, представлення методичних рекомендацій щодо активізації організаційно-методичного супроводу професійного саморозвитку особистості у системі післядипломної педагогічної освіти, відкриття можливостей для творення персональних траєкторій професійного саморозвитку вихователів дошкільних навчальних закладів.

СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

**СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ РОЗВИТКУ
ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

Розвиток
педагогічного
працівника ДНЗ

Особистісний
розвиток

Діяльнісно-
цільовий

Професійний
розвиток

– це свідомий,
цілеспрямований процес
набуття професійної
компетентності й розвитку
професійно значущих
якостей у відповідності до
зовнішніх соціальних
вимог, умов професійної
діяльності та власної
мотиваційної
спрямованості педагога
ДНЗ

Компоненти розвитку

Моральний
Етичний
Психоемоційний
Духовний
Комунікативний
Культурний
Цілісно-динамічний

Мотиваційно-
спрямовуючий
Мотиваційно-
стимулюючий
Орієнтовно-
визначальний
Цілепокладання
Діяльнісно-
спрямовуючий

Компетентнісний
Кваліфікаційний
Методичний
Науково-теоретичний
Практичний
Емпіричний
Комунікативний

ЗМІСТОВІ КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Мотиваційно-цільовий	Евристично-емпіричний	Організаційно-комунікаційний	Проблемно-пошуковий	Методично-змістовний
----------------------	-----------------------	------------------------------	---------------------	----------------------

Зони найближчого розвитку педагога ДНЗ

1. *Зона особистісного зростання* – охоплює той простір діяльності особистості педагога ДНЗ, який забезпечує відчуття задоволення проявами своїх особистісних якостей у процесі професійної життєдіяльності педагогічного працівника у теперішньому часі й відкриває перспективи у найближчому майбутньому.

2. *Зона кваліфікаційного розвитку* – охоплює той обсяг професійних знань, умінь і навичок, який забезпечує успішну реалізацію педагога ДНЗ як спеціаліста у теперішньому часі й перспективі на найближче майбутнє через оптимально можливе вирішення протиріччя між наявними у фахівця знаннями, уміннями і навичками у теперішньому часі й їх реально можливими, прогресивними змінами у майбутньому.

3. *Зона комунікативного розвитку* – охоплює той обсяг знань, умінь і навичок, який забезпечує реалізацію комунікативних компетенцій педагога ДНЗ на теперішньому рівні та їх розвиток для оптимізації професійної діяльності у найближчому майбутньому.

4. *Зона мотиваційного самотимулювання* – охоплює здатність мотиваційно стимулювати самого себе перед початком

конкретного виду професійної діяльності та знаходити особистісно значущі мотиви власної професійної діяльності у найближчому майбутньому.

5. Зона самопідтримки і самосхвалення.
6. Зона розширення (збагачення) професійних і особистісних цілей.
7. Зона особистісного кар'єрного зростання.

КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Культура професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ – особистісне утворення педагога ДНЗ, яке формується на основі потреб, переконань, світосприймання та наявності професійних цілей і завдань, яке розвивається і підтримується власними потребами працівника ДНЗ і зовнішніми детермінантами професійного соціокультурного середовища його життєдіяльності.

КОМПОНЕНТИ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

1	Основою культури професійного саморозвитку педагога ДНЗ є духовні цінності , спрямовані на зміцнення цілісності і структури особистості всіх учасників освітнього процесу				
Компоненти культури професійного саморозвитку					
2	Мотиваційно -цільовий	Особистісний	Професійний	Ментальний	Діяльнісний

ОЗНАКИ СФОРМОВАНОСТІ КОМПОНЕНТІВ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ (ПС) ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДНЗ

	Мотиваційно - цільовий	Особистісний	Професійний	Ментальний	Діяльнісний
3.1	Внутрішня та/або зовнішня мотивація щодо ПС	Особистісна значущість ПС	Професійна значущість ПС	Наявність способу мислення спрямованого на ПС	Здатність визначати мету та завдання щодо ПС
3.2	Наявність спонукальних причин появи потреби у ПС	Потреба педагога змінювати, розвивати, удосконалювати особистісні якості	Потреба педагога змінювати, розвивати, удосконалювати, професійні знання, уміння, якості	Здатність управляти думками і процесом створення мислеформ	Здатність визначати оптимальні способи дій (форми, методи) ПС та реалізації у професійній діяльності
3.3	Наявність мети ПС	Потреба оволодівати культурою прояву (відреагування) емоцій	Потреба удосконалювати педагогічну майстерність	Здатність трансформувати негативні думки (мислеформи) у позитивні (прогресивні)	Здатність включатись в діяльність щодо ПС і діяти

ПРОФЕСІОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Професіограма сучасного педагогічного працівника ДНЗ – це динамічний комплекс професійно значущих якостей педагога, який утворюється у відповідності до потреб соціокультурного середовища його життєдіяльності.

Основні компоненти професіограми педагога ДНЗ:

- Знання.
- Уміння.
- Культурологічний.
- Соціальний.
- Інформаційно-чуттєвий.
- Здоров'язберезувальний.
- Етичний.
- Компетентнісний.
- Психологічний.

Стратегії професійного саморозвитку педагога ДНЗ:

1. *Стратегія благополуччя* – здійснення професійного саморозвитку з метою досягнення відносного спокою, зумовленого відчуттям фізичної і психологічної безпеки.
2. *Стратегія задоволення базових потреб на рівні раціоналізації* – прагнення виявляти позитивні соціальні прояви, досягнути гармонії із зовнішнім світом у результаті реалізації формули «я все роблю правильно».

3. *Стратегія досягнення результатів* – орієнтація на кінцевий результат, який може бути зумовлений як власними цілями, так і завданнями, поставленими особистісно та (або) професійно значущим соціальним середовищем. Результатами реалізації цієї стратегії можуть бути: досягнення внутрішньої гармонії або гармонії із зовнішнім світом, професійна самореалізація, життєтворчість, пристосування до умов професійної діяльності, особистий успіх, професійне визнання, партнерська взаємодія, гедонізм, досягнення професійних результатів, які задовольняють батьків вихованців та(або) адміністрацію дошкільного навчального закладу тощо.

4. *Стратегія успіху* – самоналаштування на успішний результат. Ця стратегія зумовлена змістом, який педагог ДНЗ вкладає у поняття «успіх» і часто залежить від цінностей й життєвих пріоритетів педагогічного працівника ДНЗ.

5. *Стратегія партнерської взаємодії* – орієнтована на розвиток комунікативних компетенцій, професійних та особистісних якостей, які дозволяють забезпечувати гуманність, діалогічність, рівність взаємовідносин педагогічного працівника ДНЗ із іншими суб'єктами освітнього простору навчального закладу.

6. *Стратегія забезпечення цілісності особистості через досягнення самовизначення* – здійснення професійної ідентифікації та самоідентифікації й прагнення до особистісної цілісності. Реалізація педагогом ДНЗ цієї стратегії стабілізує його необхідність у саморозвитку, сприяє його входженню у цілісну систему саморозвитку.

7. *Стратегія збалансованості особистісно-професійних якостей* – трансформування власних рис характеру і особистісних якостей у напрямку балансу. У результаті реалізації цієї стратегії вихователь набуває емоційної рівноваги, трансформує негативні риси характеру, збалансовує власні особистісні якості, що сприяє його самореалізації й гармонізації професійного освітнього простору.

8. *Стратегія відновлення і збагачення психологічно-біоенергетичних ресурсів* – стратегія підтримки психічного, фізичного і соціального здоров'я, яка базується на принципі природовідповідності.

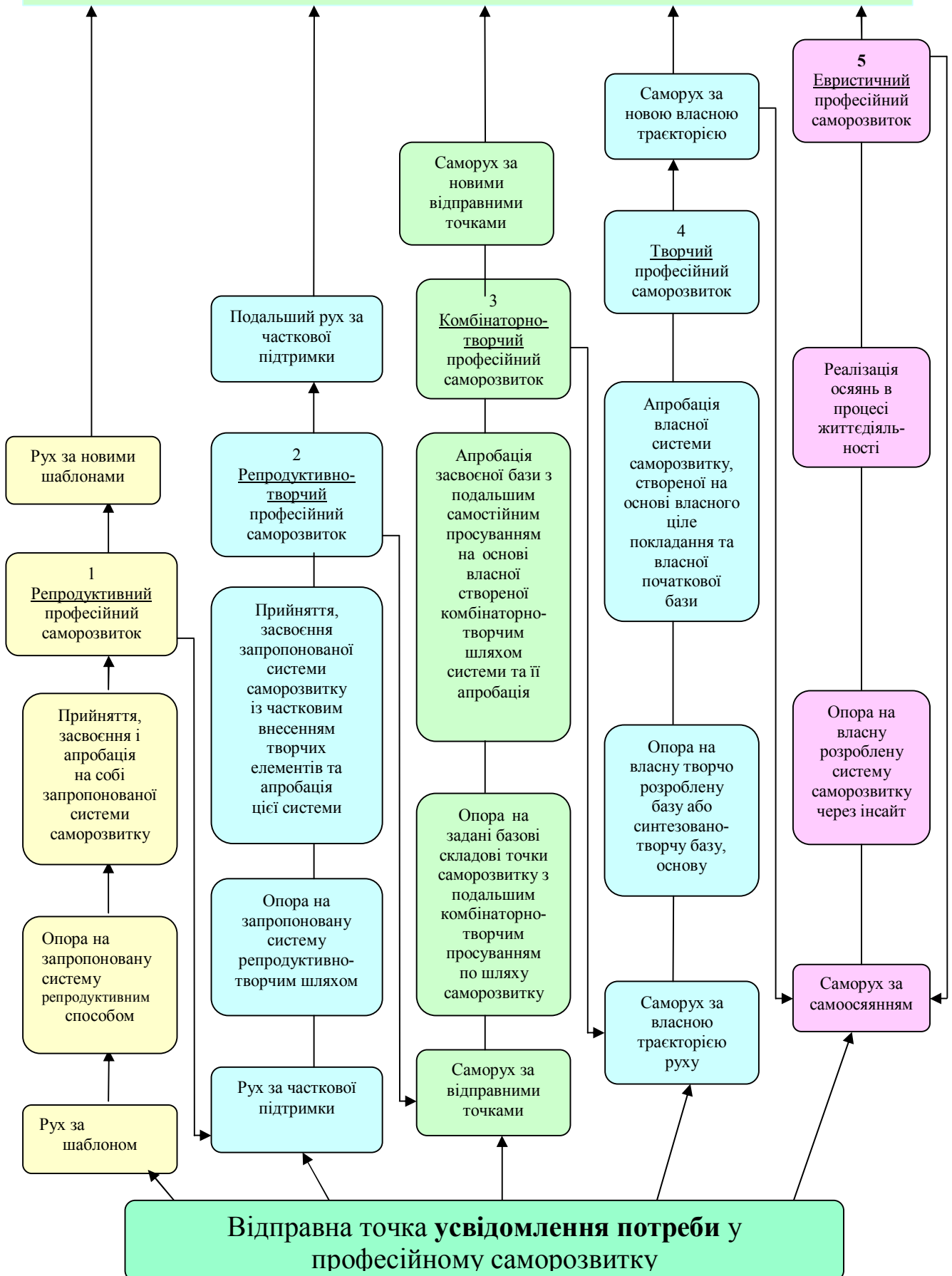
9. *Стратегія осмислено-пізнавального бачення себе* – щоденна рефлексія професійної життєдіяльності, яка гармонійно пов'язана із цілісною системою саморозвитку (із урахуванням підйомів і спадів у процесі руху до поставлених педагогом ДНЗ цілей).

Алгоритм духовного професійного саморозвитку і самореалізації педагогічного працівника ДНЗ:

Крок	Зміст	Результат
I крок	<i>самоприйняття</i>	безумовне прийняття себе (завдяки формуванню позитивного мислення й світосприйняття, трансформаціям на емоційному та ментальному рівнях людини)
II крок	<i>самоусвідомлення</i>	пошук та розкриття своїх потенційних ресурсів, творчих можливостей і здібностей, розуміння свого життєвого призначення. Саме на цьому етапі людина здійснює пошук відповіді на запитання «Як жити із собою в умовах множинності самоідентифікацій та самовизначень?»
III крок	<i>духовного взаємозбагачення</i>	На цьому етапі педагог потребує Вчителя (наставника, тьютора, коуча), взаємодія із яким сприяє взаємозбагаченню професійних психолого-педагогічних знань і практик, які сприяють саморозвитку, самовдосконаленню і самореалізації особистості, трансформації негативних рис характеру і особистісних якостей у позитивні, розширенню спектра професійних духовних цінностей тощо.
IV крок	<i>гармонізації</i>	відбувається гармонізація внутрішнього світу усіх суб'єктів освітнього простору, що забезпечує процес гармонізації освітнього середовища, у якому вони перебувають.

НАВІГАЦІЙНА КАРТА-СХЕМА ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДНЗ

ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ

Мотиваційно-цільовий алгоритм професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ:

- розширення цілей і мотивів;
- особистісне цілепокладання (вибір цілей);
- набуття особистісного значення професійних цілей;
- збагачення особистісних і професійних цілей;
- подальший розвиток на новому етапі.

Стадії професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ

1. Прийняття себе і визнання потреби у професійному саморозвитку.
2. Саморозвиток і самовдосконалення.
3. Стабілізація необхідності потреби саморозвитку як базової у розвитку особистості і професіонала.
4. Входження у цілісну систему саморозвитку (із урахуванням підйомів і спадів у процесі руху до поставлених цілей).

Основні джерела професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ

1. Актуалізація потреб педагогічних працівників ДНЗ у професійному саморозвитку.

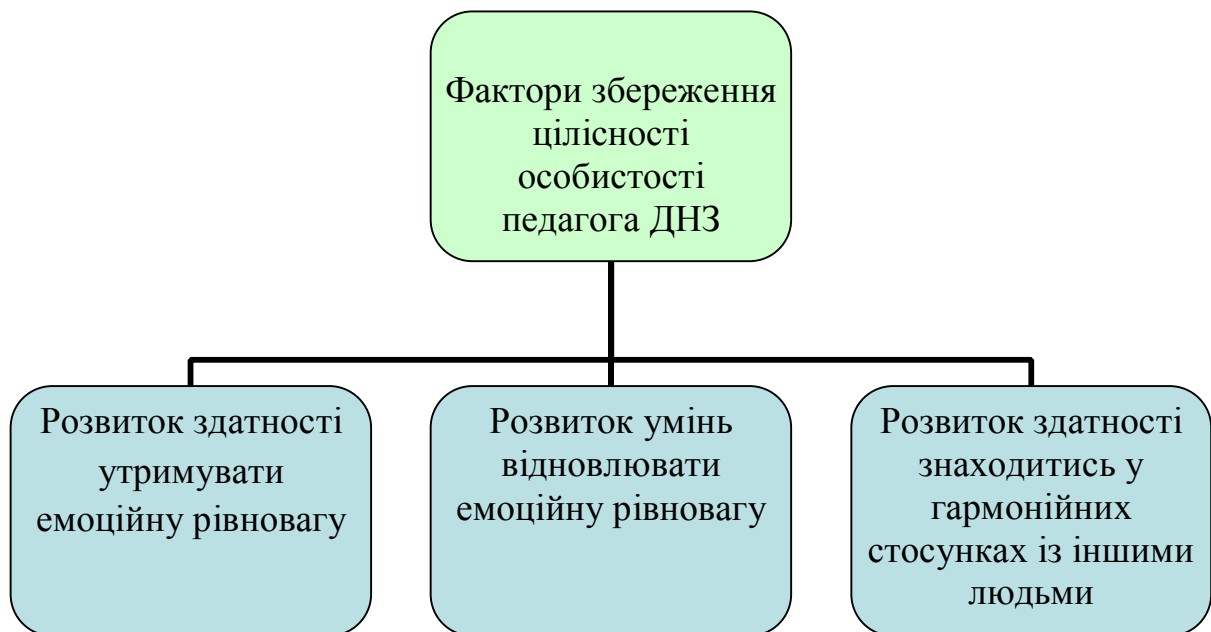
2. Інформаційно-комунікаційні технології (відеопрезентації результатів професійного саморозвитку; скайп-коучінг; веб-конференції; портфоліо професійного саморозвитку; використання інших Інтернет-ресурсів).
3. Розвиток особистісного потенціалу педагога ДНЗ (його професійно-значущих якостей, емоційно-вольової сфери, духовних та моральних якостей тощо).
4. Психолого-педагогічна та художня література.
5. Професійні конкурси.
6. Результати моніторингу успішності діяльності педагогічного працівника ДНЗ.
7. Ведення щоденника професійного саморозвитку.
8. Психологічний супровід процесу професійного саморозвитку педагогічного працівника (інформування; консультування; психотерапія; мотиваційні тренінги тощо).
9. Педагогічні читання із неформальним обміном думками.
10. Оксфордські дебати на теми професійного розвитку і саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ.
11. Школи професійного успіху (зустрічі із тими педагогами ДНЗ, хто професійно-творчо самореалізовується, обмін досвідом, професійно-творчі майстерні).
12. Спецкурси у системі післядипломної педагогічної освіти, спрямовані на професійний розвиток і саморозвиток педагогічного працівника ДНЗ.

Досягнення і збереження цілісності особистості педагога ДНЗ – вагомий результат професійного саморозвитку

Цілісність особистості педагога ДНЗ – це усвідомлене підсилення (згрупування, об'єднання) тих його особистісних якостей, які необхідні для успішної педагогічної діяльності, яке базується на повному самоприйнятті та самоусвідомленні.

Напрямки професійного саморозвитку з метою досягнення цілісності особистості педагога ДНЗ:

1. Розвиток позитивного самосприйняття (формування позитивного мислення, використання ментальних практик, афірмацій тощо).
2. Розвиток позитивного самоприйняття.
3. Формування навичок мотиваційно-цільового самостимулювання.
4. Оволодіння методами і прийомами ефективної особистісно значущої самопідтримки.
5. Розвиток якостей, необхідних для самосхвалення у процесі професійної діяльності.
6. Розвиток професійно-значущих якостей педагога ДНЗ.
7. Розвиток здатності отримувати задоволення від процесу та результатів педагогічної діяльності.

Ознаки досягнення цілісності особистості педагога дошкільного навчального закладу

1. Позитивне самоприйняття.
2. Повне прийняття себе із усіма проявами.
3. Задоволення результатами своєї праці.
4. Здатність до самопрощення і самоприйняття власних помилок.
5. Здатність до управління емоціями та їх прояву здоров'язберігаючими способами.
6. Здатність до самовідновлення і самопідтримки після напружених та стресових ситуацій.
7. Здатність зберігати цілісність та емоційну рівновагу після емпатійних проявів до людей.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДНЗ

Під організаційно-методичним супроводом професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ ми розуміємо систему роботи працівників закладів післядипломної освіти, методичної і психологічної служб, адміністрації навчального закладу, спрямовану на:

1. Формування (актуалізація) у педагогічного працівника ДНЗ потреби у професійному саморозвитку.
2. Забезпечення умов для орієнтації педагогічного працівника ДНЗ у стратегіях, напрямках, формах і методах професійного саморозвитку.
3. Забезпечення адекватної підтримки педагога ДНЗ на всіх стадіях професійного саморозвитку на інформаційно-методичному, психологічному, психотерапевтичному рівнях тощо.
4. Реалізацію навігаційних функцій системи післядипломної освіти щодо забезпечення процесу професійного саморозвитку освітян та функціонального підходу у процесі моделювання, втілення та корекції системи професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ.
5. Застосування організаційно-методичних, психолого-педагогічних та індивідуальних засобів стабілізації професійного саморозвитку педагога ДНЗ.

6. Впровадження системи формування психолого-педагогічної спрямованості на розвиток і саморозвиток суб'єктів освітнього простору (методики, стратегії і тактики, способи дій відповідно до персональних освітніх траєкторій та завдань освіти).

7. Надання допомоги (при потребі) щодо рефлексії, систематизації та узагальнення власного досвіду у контексті професійно-творчої самореалізації та результатів цього досвіду; виявлення ефективних стратегій, напрямків, способів, видів, форм, методів професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ.

**ФУНКЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО
СУПРОВОДУ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА
ДНЗ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ**

1. *Спонукально-мотиваційна* – спрямована на актуалізацію (формування) потреби педагога ДНЗ у професійному саморозвитку та подальшій професійно-творчій самореалізації.

2. *Допоміжно-підтримуюча* – своєчасний «аудит» наявних проблем, та надання ресурсів щодо усунення ускладнень у професійній діяльності.

3. *Стимулююча*, що виражається у своєчасному впливові на мотиваційно-вольову сферу педагогічного працівника ДНЗ, з метою заохочення щодо реалізації персональної траєкторії професійного саморозвитку.

4. *Стабілізаційно-закріплююча* – своєчасна підтримка впевненості педагога у можливості досягнення цілей і завдань професійного саморозвитку й адекватна оцінка позитивних змін у

професійному «портреті» та професійній діяльності педагогічного працівника ДНЗ.

5. *Розвивальна* – створення умов для неперервного розвитку професійної компетентності педагогічного працівника ДНЗ у системі післядипломної освіти.

6. *Конструктивно-формуєча* – надання орієнтирів щодо проектування, моделювання оптимальних умов для руху і саморуху педагога ДНЗ за обраними траєкторіями професійного розвитку і саморозвитку.

7. *Евристично-емпірична* – науково-методичне забезпечення умов для практичної апробації та реалізації творчих здобутків педагогічного працівника ДНЗ на шляху професійного розвитку і саморозвитку.

**ВИДИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ
ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА ДНЗ У
СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ**

1. *Відкритий (прямий) супровід*, якщо педагогічний працівник ДНЗ репродуктивно рухається за шаблоном професійного саморозвитку.
2. *Зосереджено-опосередкований* у випадках, що потребують спостереження й діагностики ускладнень на шляху професійного саморозвитку.
3. *Суттєво-конкретний*, надання змістової допомоги у конкретних професійних ситуаціях.

4. *Поточний*, з метою відстеження динаміки професійного саморозвитку;
5. *Ситуативно-змістовний* у випадках, що потребують додаткових знань, ситуативного втручання ззовні або залучення ресурсів, які відсутні у педагогічного працівника ДНЗ.
6. *Епізодично-потенційний* у випадках руху педагогічного працівника ДНЗ за комбіновано-творчою та творчою траєкторіями професійного саморозвитку.
7. *Індивідуальний* – у відповідності до особистісних потреб педагога ДНЗ.

Завдання організаційного супроводу професійного саморозвитку педагогічного працівника дошкільного навчального закладу:

1. Визнання необхідності професійного саморозвитку педагогічних працівників ДНЗ на рівні пріоритетних завдань навчального закладу освіти.
2. Узгодження власних цілей професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ із місією навчального закладу освіти.
3. Оптимізація застосування наявних джерел професійного саморозвитку.
4. Створення умов для доступу до наявних джерел професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ.
5. Тайм-менеджмент навчального закладу освіти. Відведення часу (передбачення часових можливостей) для професійного саморозвитку із фіксацією у загальному обсязі виконаних робіт та

функціональних обов'язків. 60% часу – основні види діяльності, 20% – творчість, професійний саморозвиток, 20% – спонтанна активність.

6. Забезпечення наявності альтернативного фінансування і підтримки та джерел стимулювання педагогічних працівників ДНЗ щодо професійного саморозвитку.

7. Використання науково-методичного потенціалу закладів післядипломної педагогічної освіти у процесі професійного саморозвитку педагогічних працівників ДНЗ.

Завдання методичного супроводу професійного саморозвитку педагогічного працівника дошкільного навчального закладу:

1. Створення науково-методичного забезпечення для професійного саморозвитку педагогічних працівників ДНЗ на рівнях: навчального закладу; міського (районного) методичного кабінету; обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

2. Здійснення методично-консультативної підтримки педагогічних працівників ДНЗ з питань професійного саморозвитку.

3. Координаційна діяльність щодо висвітлення позитивних результатів професійного саморозвитку та узагальнення цього досвіду.

4. Забезпечення неперервного зв'язку педагогічних працівників ДНЗ із системою післядипломної педагогічної освіти щодо стимулювання професійного розвитку і саморозвитку педагогів.

5. Створення on-line середовищ професійного саморозвитку педагогічних працівників ДНЗ.

6. Методична допомога щодо стабілізації професійного саморозвитку.

7. Навігаційний супровід здійснення професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ.

Напрями і форми організаційно-методичного супроводу професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ

№ п\п	Напрями	Форми
1	Спонукально-настановчий	Оксфордські дебати, скайп-коучінг, круглі столи, диспути
2.	Спонукально-мотиваційні	Мотиваційні тренінги, психотерапія, бесіди, презентації
3.	Інформаційно-роз'яснювальний	Використання інтернет-ресурсів, круглі столи, консультування, методичні об'єднання, методичні ради
4.	Інформаційно-формуєчий	Використання інтернет-ресурсів, веб-конференції, спецкурси в системі післядипломної педагогічної освіти, інтернет-семінари
5.	Заохочувально-стимулюючий	Професійні конкурси і змагання, виставки
6.	Методичного вдосконалення	Школи професійного успіху, ведення професійного щоденника, корекція професійно-особистісного цілепокладання
7.	Контрольно-статистичний	Анкетування, співбесіди, психолого-педагогічна діагностика

КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДНЗ

Критерії ефективності	
організаційного супроводу	методичного супроводу
професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ	
<ul style="list-style-type: none"> • Наявність організаційних форм роботи спонукально-мотиваційного змісту, спрямованих на здійснення професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ. Такі організаційні форми можуть впроваджуватись як на регіональному рівні (обласний інститут післядипломної освіти, відділи освіти, методичні кабінети), так і на рівні навчальних закладів освіти. 	<ul style="list-style-type: none"> • Наявність методично-консультативної допомоги із спонукально-мотиваційною метою для заохочення педагогічних працівників ДНЗ до здійснення професійного саморозвитку.
<ul style="list-style-type: none"> • Наявність організаційних заходів щодо створення та забезпечення умов, які спрямовані на професійний саморозвиток педагогічних працівників ДНЗ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Наявність заходів, спрямованих на виявлення та забезпечення необхідної методичної допомоги педагогічним працівникам ДНЗ у процесі професійного саморозвитку.
<ul style="list-style-type: none"> • Наявність заохочувально-стимулюючих чинників для здійснення професійного саморозвитку. 	<ul style="list-style-type: none"> • Наявність методичної підтримки щодо стимулювання педагогічних працівників ДНЗ до професійного саморозвитку з метою досягнення ними професійно-творчої самореалізації.

ПЕРСОНАЛЬНА ТРАЄКТОРІЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ДНЗ

Персональна траєкторія професійного саморозвитку – це напрямок руху в ході професійного саморозвитку педагогічного працівника ДНЗ за індивідуально значущими цільовими точками.

КЛАСИФІКАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНО ЗНАЧУЩИХ ЦІЛЮВИХ ТОЧОК ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА ДНЗ

№ п/п	Індивідуально значуща цільова точка	Чинник, що активізує/характеризує діяльність і потребу у професійному саморозвитку
1.	Досягнення матеріального благополуччя	Атестація
		Участь у професійних конкурсах
		Участь у грантових програмах
		Репетиторство, індивідуальні заняття з дітьми
2.	Досягнення власного професійного визнання і самоповаги	Часткове
		Частково-ситуативне
		Ситуативно-повне
		Повне
3.	Досягнення визнання особистості педагога ДНЗ	Дітьми
		Колегами
		Керівництвом
		Особистісно-значущим соціумом
4.	Кар'єрних досягнень	Одержання посади
		Виконання доручень
		Громадська діяльність
5.	Забезпечення емоційного і душевного комфорту	Знаходження в зоні психологічної безпеки
		Уникнення неприємностей
		Відносний емоційний і душевний комфорт
		Стабільна емоційна і душевна рівновага
6.	Задоволення	Процесом праці

		Собою
		Результатами праці
		Співпрацею із іншими
		Рівнем професійної реалізації
7.	Особистісної реалізації	Самооцінка
		Впевненість у собі
		Компетентність
		Творчість

Для тих педагогів ДНЗ, які цілеспрямовано здійснюють професійний саморозвиток, ефективність організаційно-методичного супроводу буде визначатись *додатковою* наявністю заходів **поглиблювально-з'ясовуючого** (для тих, хто готовий до поглибленого професійного саморозвитку) та **розширювально-з'ясовуючого** (для тих, хто прагне розширити власні можливості професійного саморозвитку з метою досягнення професійно-творчої самореалізації) характеру.

Література

1. Волошенко О.В. Навігаційні функції післядипломної педагогічної освіти у контексті професійної самореалізації учителя/ Олена Валентинівна Волошенко / Особистість в єдиному освітньому просторі: зб. наукових статей I Міжнародного освітнього форуму/ за ред. К.Л. Крутій.- ч.1- Запоріжжя: ООО «ЛИПС» ЛТД, 2010.- С.60-63.
2. Волошенко О.В. Основи професійно-творчої самореалізації педагогічного працівника: дистанційний спецкурс/ О.В.Волошенко. – Черкаси: ОПОПП, 2011. – 40с.
3. Волошенко О.В., Хрипун В.І Професійно-творча самореалізація та професійний саморозвиток як життєтворчі компетенції педагогічного працівника закладу освіти/ Олена Валентинівна Волошенко, Вікторія Іванівна Хрипун. // Науково-методичний супровід розвитку професійної компетентності практичних психологів у системі післядипломної освіти: матеріали Всеукраїнського проблемного семінару 17-18 листопада 2011 року/ ред.кол. В.В.Пашков та ін.- Запоріжжя: КПУ, 2011.- С.53-63.
4. Волошенко О.В., Хрипун В.І. Психолого-педагогічні аспекти оновлення освітнього простору навчального закладу/ Олена Валентинівна Волошенко, Вікторія Іванівна Хрипун. - Черкаси, 2009.- 40с.
5. Подласый И.П. Продуктивная педагогика. /Иван Павлович Подласый. - М.: Народное образование, 2003.- 496с.

6. Професійний розвиток педагогічних працівників: практична андрагогіка: Наук.-метод. посіб. / За заг. ред. Пуцова В.І., Набоки Л.Я. – К., 2007. – 228 с.
7. Семиченко В.А. Проблема особистісного розвитку й саморозвитку в контексті неперервної професійної освіти /Валентина Анатоліївна Семиченко //Педагогіка і психологія, 2010.-№2.- С.46-57.
8. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості вчителя: Навчальний посібник / Світлана Олександрівна Сисоєва – К.: ІСДОУ, 1994 – 112 с.

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом ЧОПОПП
Зам. № 1262 Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1